

Cera - Miquel Pairoli

Necessitem més que mai novel·listes que recreïn, amb tota la versemblança de l'estil, esdeveniments del passat recent que la potència del present retransmès en directe sense interrupció ens pot fer oblidar: escriptors que, decennis després d'haver viscut un determinat ambient que ja s'ha extingit, siguin capaços de rescatar-lo, no només per contraposar-lo a la història oficial, sinó també com una de les formes més legítimes de crear bellesa. Aquesta era la literatura que practicaven Josep Pla i el príncep de Lampedusa, dos dels escriptors favorits de Miquel Pairoli (Quart, 1955).

Cera, la quarta novel·la d'aquest autor, és la que planteja una dialèctica més fecunda entre la història d'uns personatges i la història d'una ciutat que és, per extensió, la d'un país. Ens trobem als anys seixanta en una capital de província que pot ser Girona però que no deu diferir gaire de les altres. El primer capítol descriu l'enterrament del bisbe amb la precisió feliç de les millors novel·les del segle XIX. La composició del seguici és un epítom del poder del moment, ja que cada sector hi desfila separat dels altres però formant un mateix moviment: els confreres teatrals de Setmana Santa, l'exèrcit dels seminaristes, els severos membres del capítol, els jerarques del règim, les autoritats locals, els familiars del bisbe difunt, els fariseus grimpaïres...

En contraposició a les interpretacions èpiques de la història recent, *Cera* mostra una població resignada i silenciosa, que es conforma d'anar fent la viu-viu i que s'aprofita dels beneficis del franquisme sense deixar de blasmar-lo en privat. En contraposició a tanta literatura freudiana que ha fet fortuna, els personatges de la novel·la no actuen a partir de pulsions primàries més o menys sublimades, sinó a partir dels interessos materials i, concretament, del Registre de la Propietat; l'important és el testament i les escriptures. L'economia governa, mentre que els sentiments ocupen un espai molest, sovint objecte de burles: la prioritat és la família (que ben dibuixada, aquesta germana soltera que viu pendent del germà, i que feia temps que no trobàvem en cap novel·la), després vénen les amigues, les minyones, les veïnes i al final de tot, si escau, l'esposa o el marit.

Miquel Pairoli ens recorda quines van ser, durant molts anys, les prioritats dels ciutadans d'aquest país. Però el millor d'aquesta crònica titulada *Cera* no és el reflex de la realitat, sinó l'autonomia de la prosa. En cada capítol, espès i acotat, Pairoli desplega hipòtesis, radiografia temences, mostra tarannàs resclosits, descriu el temps que s'escola com un raig d'oli, traça els límits del tedi i de l'orgull. No cal passar una temporada a

Nova York per escriure una novel·la universal: n'hi ha prou d'aliar la memòria amb la imaginació i descriure l'atmosfera on van viure unes quantes generacions, i que gairebé havíem oblidat.